

بهشی شوینهوار

کۆلیژی ئاداب

زانکۆی سه‌لاحه‌دین- هه‌ولێر

بابهت : هونه‌ری کۆن - Ancient Arts

په‌رتووکی کۆرس – قۆناغی دووهم

ناوی مامۆستا: م.ی رخصار عبدالغفور طه‌ عمر

سالی خۆیندن: ۲۰۲۳-۲۰۲۴ ز

پەرتووكى كۆرس Course Book

1. ناوى كۆرس	ھونەرى كۆن
2. ناوى مامۇستاي بەر پىرس	م.ى رخصار عبدالغفور طە
3. بەش/ كۆلىژ	بەشى شوئىنەوار/ كۆلىژى ناداب
4. پەيوەندى	rukhsar.taha@su.edu.krd
5. يەكەى خوئىندن (بە سەعات) لە ھەفتەيەكدا	۱۲ كاتژمىر لە ھەفتەيەكدا
6. ژمارەى كاركردن	نامادەبوونى مامۇستاي وانەبېژ ۱۲ كاتژمىر لە ھەفتەيەكدا
7. كۆدى كۆرس	
8. پروفایەلى مامۇستا	<ul style="list-style-type: none"> ● 2014-2018 ماستەرم وەرگرتووه لە شوئىنەوارى كۆن بەپلەى زۆرباشەى باآلا لە بەشى شوئىنەوارى زانكۆى سەلاھەددىن/ھەولئىر. ● 2018 دبلۆم لە وانەوتنەوہ (رېگاكانى فېربوون ومیتۆدەكانى توئىژىنەوہ) وەرگرتووه لە زانكۆى سەلاھەددىن/ھەولئىر. ● 2012-2013 بەكالۆرىۆسم لە شوئىنەوارى كۆن لەبەشى شوئىنەوارى زانكۆى سەلاھەددىن/ھەولئىر، بەپلەى زۆرباشەى باآلا وەرگرتووه، بە رىزبەندى يەكەمى سەر بەش.
9. وشە سەرەكیەكان	ھونەرى كۆن- ھەلكۆلین- بىناسازى- مۆر- پەيگەر- ميل- نەخشى رووى چيا
10. ناوەرۆكى گشتى كۆرس:	<ul style="list-style-type: none"> ● ئەم وانەيە لە ھەردوو سەستەرى يەكەم و دووہم لە قۇناغى دووہمى بەشى شوئىنەوار دەخوئىندرىت. ● يەكەى خوئىندن لە ھەفتەيەكدا (3 كاتژمىرە) ● ئەم وانەيە بەشىوہيەكى گشتى 100 نمرەى لەسەرە تاكو كۆتايى سالى خوئىندن بەمشيوہيە: ● كۆرسى يەكەم 40 نمرە ● كۆرسى دووہم 40 نمرە ● تاقيكردنەوہى كۆتايى سەستەرى يەكەم و دووہم 60 نمرە
11. نامانجەكانى كۆرس	خوئىندى ئەم وانەيە خۆى لەوہ دەبىنئىتەوہ كە زۆرىك لە پاشماوہ شوئىنەوارىيە دۆزراوہكان كارى ھونەرىن و مروّف و شارستانىتە كۆنەكان لە دوای خوئان جىيانەيشتووه، ھەروہا تيشك دەخاتە سەر بنەما ھونەرىيەكان و بىردۆزە جياوازەكان و شىكار و لىكدانەوہيان بۆ دەكات.

<p>لایهنه گرنهگهکانی خویندنی وانهی هونهری کۆن هانی شوینهوارناس دهدات که به شیوهیهکی سهرکهوتوو له داهاتوودا بتوانیت پارچه هونهرییه شوینهواریهکان بناسیتوه و بهراوردیان بکات.</p>
<p>12. نهرکهکانی قوتابی   1. پنیوسته لهسهر قوتابیان که نامادهیی سهرجهم وانهکان بن. لهکاتی تاقیکردنهوه له کات و شوینی دیاریکراو نامادهبن.   2. پابهندبوونی قوتابیان بهو نهرکهی که بو وانهی داهاتوو بوی دیاریدهکریت.   3. بیدهنگ کردنی موبایل لهناو هۆلی خویندن.</p>
<p>13. ریگهی وانه ووتنهوه   شیوازی و تنهوهی ئەم وانهیه له پۆلدا بهشیوهی تیوری دهخویندریت. بهشیوهی داتاشۆ بابته هونهرییهکان بو قوتابیان پیشاندهدریت، جگه لهوهی سالانه بهگویرهیی ئەو دهرفتههی لهبهر دهستی بهش دایه قوتابیان سهردانی موزهخانهکان و ناوچه شوینهواریهکانی پارێزگاکانی ههریمی کوردستان دهکن بهمهبهستی له نزیکهوه بینینی پارچه شوینهوارهکان بو زیاتر شارهزاوونیان به وانهکه.</p>
<p>14. سیستهمی ههسهنگاندن   تاقیکردنهوهی مانگانهی یهکم ۱۵ نمره + ۵ نمره (نهرکی رۆژانه+راپۆرت+سیمینار)   تاقیکردنهوهی مانگانهی دووم ۱۵ نمره + ۵ نمره (نهرکی رۆژانه+راپۆرت+سیمینار)</p>
<p>15. دهرنهجمهکانی فیربوون   خویندنی ئەم وانهیه خۆی لهوه دهبینیتوه که زۆریک له پاشماوه شوینهواریه دۆزراوهکان کاری هونهرین و مروّف و شارستانیته کۆنهکان له دواي خۆیان جیانهیشتوو، ههروهها تیشک دهخاته سهر بنهما هونهرییهکان و بیردۆزه جیاوازهکان و شیکار و لیکدانهویان بو دهکات.   لایهنه گرنهگهکانی خویندنی وانهی هونهری کۆن هانی شوینهوارناس دهدات که به شیوهیهکی سهرکهوتوو له داهاتوودا بتوانیت پارچه هونهرییه شوینهواریهکان بناسیتوه و بهراوردیان بکات.</p>
<p>16. لیستی سهرچاوه   1. مؤید سعید: الفنون والعمارة في العراق القديم،(العراق في الموكب الحضارة)، ج1، بغداد، 1980.   2. يوسف شريف: تاريخ فن العمارة العراقية في مختلف العصور، بغداد، 1982.   3. جورج كوثنيو : الحياة اليومية في بلاد بابل وأشور، ترجمة:سليم طه التكريتي وبرهان عبد التكريتي، ط2، بغداد، 1989.   4. هاشم عبود الموسوي: موسوعة الحضارات القديمة، عمان، 2013.   5. انطوان مورتكات: الفن في العراق القديم، ترجمة: عيسى سلمان و سليم طه التكريتي، بغداد، 1975.   6. انطوان مورتكات: فنون سومر واکد، ترجمة: محمد وحيد خياطة، دمشق، 1988.   7. زهير صاحب:الفنون البابلية، بغداد، 2011.   8. بارو اندری، سومر فنونها وحضارتها، ترجمة، عيسى سلمان، بغداد، 1977.</p>
<p>17. بابتهکان ناوی مامۆستای وانهپێژ</p>

<p>م.ی رخصار عبدالغفور طه وهک: ۳ کاتژمیر ۲۰۲۳/۹/۱۵</p>	<p>له کۆتای کۆرس بووکدا ئاماژەم بە پێرستی ناوەڕۆکی بابەتە کە داوێ.</p>
	<p>18. بابەتی پراکتیک (ئەگەر هەبێت)</p>
<p>م.ی رخصار عبدالغفور طه وهک: ۳ کاتژمیر ۲۰۲۳/۹/۱۵</p>	<p>بە شیوەیەکی پراکتیکی ئاماژە بە وانەی خویندراو دەکریت.</p>
<p>19. تاقیکردنەوەکان</p> <p>پرسیاری نمونەیی لەسەر ئەم وانەیە:</p> <p>پ/ ۱/ تایبەتمەندی و گرنگی میلی سەرکەوتن (مسئلة النصر) ی نەرام – سین بۆ ئیمە شۆینەوارناس چییە باسی بکە؟</p> <p>پ/ ۲/ بەپشت بەستن بە وینەکان (5) وینە هەلبژێرە و وەلامی ئەم چەند خالەیی خوار مە بەرەر مە؟</p> <p>ا/ ئەو پارچە شۆینەوارە چییە؟ (پەیکەر، مۆر، میل، گۆزەییە، ...)</p> <p>ب/ لەچی دروستکراوە (ماددەکەیی)؟</p> <p>ج/ سەردەم و میژوووەکەیی (بۆ چ ساڵ یان سەدەییەکی دەگەریتەووە)؟</p> <p>د/ جۆری کاری هونەری (نەحتی بارزە، نەحتی موحەسەمە، وینەیی سەردیوارە، هونەری کانساکارییە، ...)</p> <p>پ/ ۳/ پەیکەری بناغە (تماثیل الاسب) چییە باسە بکە؟ میژوووەکەیی (سەردەم و سالەکەیی) بۆ کەیی دەگەریتەووە؟</p>	
<p>20. تیبینی تر</p>	
<p>21. پێداچوونەوێ هاول</p> <p>ئەم کۆرسبووکە دەبێت لەلایەن هاولێکی ئەکادیمیەو سەیر بکریت و ناوەڕۆکی بابەتەکانی کۆرسەکە پەسەند بکات و چەند ووشەیک بنوسیت لەسەر شیاوی ناوەڕۆکی کۆرسەکە و واژووی لەسەر بکات.</p> <p>هاوێ ئەو کەسەییە کە زانیاری هەبێت لەسەر کۆرسەکە و دەبێت پلەیی زانستی لە مامۆستا کەمتر نەبێت.</p>	

پێرستی ناوەڕۆکی پرۆگرامی کۆرس:

بابەتەکان	هەفتەکان	مانگی ۹ ۲۰۲۳
<ul style="list-style-type: none"> • ناساندنی وانەکە و ئاشناکردنی قوتابی بە کۆرس بووکی وانەیی هونەری کۆن • رێنمایی سالی خویندنی ئەکادیمی ۲۰۲۳-۲۰۲۴ • هونەری سەردەمی سۆمەری کۆن (هونەری سەردەمی بنەمالە) 	<p>هەفتەیی یەکەم</p>	<p>دەستپێکردنی دەوام ۱۴</p>

<p>سۆمەرییەکان (2900-2350 پ.ز) • گرنگترین تاییەتمەندی هونەری پەیکەر سازی سۆمەری لە سەردەمی بنەمالە سۆمەرییەکان • هونەری ھەلکۆڵدراوی بارز (نحت البارز) لە سەردەمی بنەمالە سۆمەرییەکان • 1- میلی ھەلۆکان (مسلة النصور أو العقبان) • 2- تابلۆ قوربانیەکان (الالواح النذرية)</p>		<p>ھەفتە سەستەری یەكەم</p>
<p>• تاییەتمەندیەکانی مۆرە لولەییەکانی سەردەمی بنەمالە سۆمەرییەکان • هونەری کائزاکاری لە سەردەمی بنەمالە سۆمەرییەکان • گرنگترین تاییەتمەندیەکانی هونەری بیناسازی بنەمالە سۆمەرییەکان</p>	<p>ھەفتە دووەم</p>	
<p>• هونەری نەخت لەسەر عاج لە سەردەمی بنەمالە سۆمەرییەکان • دروشمی شاری ئور (رایة مدينة أور)</p>	<p>ھەفتە سێھەم</p>	
<p>• هونەری سەردەمی ئەکەدی (2350-2230 پ.ز) • هونەری کائزاکاری (سەری پروفنزی سەرجۆنی ئەکەدی)</p>	<p>ھەفتە چوارەم</p>	
<p>• هونەری نەختی بارز (میلی سەرکەوتنی نەرام-سین) • مۆرە لولەییەکانی سەردەمی ئەکەدی</p>	<p>ھەفتە یەكەم</p>	<p>مانگی ۱۰ ۲۰۲۳</p>
<p>تاقیکرێنەوی مانگانەیی یەكەم ۱۵ نەمرە + ۵ نەمرە (نەرکی رۆژانە+غیابات)</p>	<p>ھەفتە دووەم</p>	
<p>• هونەری سەردەمی گوتیەکان و لولوبیەکان (2230-2120 پ.ز) • 1- ھەلکەندراوی پاشا ئانتوبانینی • 2- ھەلکەندراوی پاشا تاردونی • هونەری نەختی مجسم لەسەردەمی گوتیەکان</p>	<p>ھەفتە سێھەم</p>	
<p>• هونەری سەردەمی سۆمەری نوێ (بنەمالەیی لەگەشی دووەم) (2200-2120 پ.ز) • هونەری نەختی بەرجەستە (پەیکەرەکانی پاشا گودیا) • نەختی بارز (میلەکەیی پاشا گودیا)</p>	<p>ھەفتە چوارەم</p>	
<p>• هونەری سەردەمی سۆمەری نوێ (بنەمالەیی ئوری سێھەم) (2113-2006 پ.ز) • هونەری نەختی بارز (میلەکەیی پاشا ئورنەمۆ) (2113-2094 پ.ز) • ھەلکەندراوی شولگی لە دەربەندی گاور لە شاخی قەرەداغ • هونەری نەختی بەرجەستە لەسەردەمی بنەمالەیی ئوری سێھەم</p>	<p>ھەفتە یەكەم</p>	<p>مانگی ۱۱ ۲۰۲۳</p>
<p>• هونەری سەردەمی بابلی کۆن (2000-1595 پ.ز) • (تابلۆ گلنەییەکان- الالواح الطينية) • نەختی بەرجەستە (پەیکەری خواوەندی نافورە و پەیکەری گلنەیی شێر)</p>	<p>ھەفتە دووەم</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • هونهری وینهی سهر دیوار لهشاری ماری • هونهری نهحتی بارز (میلی یاساکهی هامورایی) • هونهری کانزاکاری لهسهردهمی بابلی کۆن 	ههفتهی سێیهم	
تاقیکردنهوهی مانگانهی دووهم ۱۵ نمره + ۵ نمره (نهرکی رۆژانه+ غیابات)	ههفتهی چوارهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی کاشیهکان (1157-1595 پ.ز) • زهخرهفهی بیناسازی له سهردهمی کاشیهکان 	ههفتهی یهکهم	مانگی ۱۲ ۲۰۲۳
تاقیکردنهوهی کۆتایی خولی یهکهم سمستهری یهکهم (دوو ههفته)	ههفتهی دووهم	
تاقیکردنهوهی کۆتایی خولی یهکهم سمستهری یهکهم (دوو ههفته)	ههفتهی سێیهم	
پشوو دوو ههفته	ههفتهی چوارهم	
پشوو دوو ههفته	ههفتهی یهکهم	مانگی ۱ ۲۰۲۴
تاقیکردنهوهی خولی دووهم بۆ سمستهری یهکهم (یهک ههفته)	ههفتهی دووهم	دهسپیکردنی سمستهری دووهم ۱۰ ههفته
<ul style="list-style-type: none"> • نهحتی بارز (بهردی کودورو) بهردی سنوور - الاحجار الحدود) • وینهی سهر دیوار له سهردهمی کاشیهکان. 	ههفتهی سێیهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی خوریهکان (1200-2300 پ.ز) • گلینهی سهردهمی خوری • مۆرهکانی ئورکیش 	ههفتهی چوارهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی میتانیهکان (1200-1500 پ.ز) • پهیکهری گلینهیی شوشهیی • وینهی سهر دیواری کۆشکی فهرمانرهبوایی شاری نوزی • مۆره لولهیهکانی میتانی • گلینهیی سهردهمی میتانی. 	ههفتهی یهکهم	مانگی ۲ ۲۰۲۴
تاقیکردنهوهی مانگانهی یهکهم ۱۵ نمره + ۵ نمره (نهرکی رۆژانه+ غیابات)	ههفتهی دووهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی ئاشوریهکان (۲۰۰۰-۶۱۲ پ.ز) • هونهری سهردهمی ئاشوری کۆن (۲۰۰۰-۱۵۰۰ پ.ز) • نهحتی بارزی سهردهمی ئاشوری کۆن • میلی شهمشي ئهدهدی یهکهمی ئاشوری 	ههفتهی سێیهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی ئاشوری ناوهراست (۱۵۰۰-۹۱۱ پ.ز) • مۆره لولهیهکانی سهردهمی ئاشوری ناوهراست • وینهی سهر دیواری کۆشکی کارتوکلتي نینورتای یهکهمی ئاشوری • نهحتی بارز (سهربرگای توکلتي نینورتای یهکهمی ئاشوری) • نهخشی سهر عاج 	ههفتهی چوارهم	
• هونهری سهردهمی ئاشوری نوی (۹۱۱-۶۱۲ پ.ز)	ههفتهی یهکهم	مانگی ۳

Ministry of Higher Education and Scientific research

<ul style="list-style-type: none"> • وینهی سهردیواری سهردهمی فهرمائرهوایی تیجلاتبلیزری • سئیهمی ئاشوری • نهخشی سهر عاج • نهحتی مجسمی ئاشوری (هونهری پهیکهسازی) • پهیکهری پاشاکانی ئاشوری 		۲۰۲۴
<ul style="list-style-type: none"> • نهحتی بارزی سهردهمی ئاشوری نوئ • میله رهشهکهی شهلمانصری سئیهمی ئاشوری • نهحتی بارز لهسهر کانزا (دهروازه برۆنزییهکهی بلاوات) 	ههفتهی دووهم	
<p>پشووی جهژنی نهروۆز (یهک ههفته)</p>	ههفتهی سئیهم	
<ul style="list-style-type: none"> • گۆرستانی شاهانهی نهمرود • مهنحوتهی خهنهس 	ههفتهی چوارهم	
<ul style="list-style-type: none"> • هونهری سهردهمی بابلی نوئ (۶۲۶-۵۳۹ پ.ز) • هونهری بیناسازی (دهروازهی عشتار) • تاییهتمدندی مۆره لولهیهکانی سهردهمی بابلی نوئ • نهحتی بارز لهسهردهمی بابلی نوئ • نهحتی مجسم لهسهردهمی بابلی نوئ (شیرهکهی بابل) 	ههفتهی یهکهم	مانگی ۴ ۲۰۲۴ بهردهوامی سمستهری دووهم ۴ ههفتهی تر
<p>تاقیکردنهوی مانگانهی دووهم ۱۵ نمره + ۵ نمره(نهرکی روژانه+غیابات)</p>	ههفتهی دووهم	
<p>پشووی جهژنی رهمهزان (یهک ههفته)</p>	ههفتهی سئیهم	
<p>تاقیکردنهوی خولی یهکهم بۆ سمستهری دووهم (دوو ههفته)</p>	ههفتهی چوارهم	
<p>تاقیکردنهوی خولی یهکهم بۆ سمستهری دووهم (دوو ههفته)</p>	ههفتهی یهکهم	مانگی ۵
<p>پشووی</p>	ههفتهی دووهم	۲۰۲۴
<p>پشووی</p>	ههفتهی سئیهم	
<p>تاقیکردنهوی خولی دووهم بۆ سمستهری دووهم (یهک ههفته)</p>	ههفتهی چوارهم	
<p>ههفتهی یهکهم</p>	ههفتهی	مانگی ۶
<p>دووهم</p>	ههفتهی	۲۰۲۴
<p>ههفتهی سئیهم</p>	ههفتهی	
<p>ههفتهی چوارهم</p>	ههفتهی	
<p>پشووی هاوین</p>		مانگی ۷-۸
<p>دهستپنکی سالی نوئی خویندنی (۲۰۲۴-۲۰۲۵ز)</p>		مانگی ۹